

Doporučení z mezioborového setkání na téma sexuální násilí páchané na ženách

Vážení,

dovolujeme si Vám zaslat doporučení, která vzešla z mezioborového setkání na téma sexuální násilí páchané na ženách, které se konalo pod záštitou ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Mgr. Jiřího Dienstbiera dne 14. 5. 2015 v Lichtenštejnském paláci.

Mezioborového setkání se zúčastnili odborníci z oblasti zdravotnictví (Ministerstvo zdravotnictví, Česká průmyslová zdravotní pojišťovna), sociálních služeb (Centrum sociálních služeb Praha, Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje a další), školství (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), justice (Ministerstvo spravedlnosti), policie (Krajské ředitelství Policie hl. m. Prahy, Městská policie hl. m. Praha), neziskových organizací (In Iustitia, Gender Studies a další) a dalších oblastí.

Na setkání byla diskutována současná podoba pomoci obětem sexuálního násilí, byly identifikovány hlavní nedostatky v této oblasti a bylo poukázáno na konkrétní možnosti zlepšení postavení obětí sexuálního násilí.

Hlavní nedostatky v oblasti pomoci obětem sexuálního násilí a doporučení ke zlepšení jsou tato:

- Chybí systematické proškolení lékařů a zdravotnického personálu v tématu práce s traumatem a s oběťmi sexuálního násilí. Ze všech stran zazněla špatná zkušenost s chováním některých lékařů a zdravotníků (a některých policistů) k těmto obětem, čímž dochází k systémovému týrání obětí. Také povědomost zdravotníků o policejních postupech je mizivá a dochází tak k mnoha nedorozuměním a průtahům a také k nekvalitnímu zajištění stop.

Doporučení: Zajistit systematické vzdělávání zdravotnického personálu v oblasti citlivého přístupu k obětem sexuálního násilí; zdravotnické školy a vysokoškolské studium lékařů má na starost ministerstvo zdravotnictví, které by se mělo zasadit o prosazení změn v systému proškolení v této oblasti.

- Ohledně práv obětí: stále existuje velká disproporce mezi právy obviněného a poškozeného v trestním řízení. Každá zvláště zranitelná oběť by měla mít nárok ze zákona na bezplatného zmocněnce (stejně jako má obviněný nárok na nutnou obhajobu). Peněžitá pomoc obětem přichází pozdě - trvá dlouho vyřizování žádostí na ministerstvu spravedlnosti. Poškozený může uplatnit nárok na náhradu škody v trestním řízení jen do začátku hlavního líčení. Tento nárok by měl mít možnost uplatnit po celou dobu trestního řízení.

- Je velký nedostatek podpůrných služeb pro oběti sexuálního násilí.

Doporučení: MPSV by mělo zavést zvláštní cílovou skupinu „oběti sexuálního násilí“ a tím vybídnout poskytovatele sociálních služeb k rozšíření nabídky svých služeb pro tuto cílovou skupinu a také je finančně podpořit.

- Jelikož potratová pilulka není v případech znásilnění hrazena z veřejného pojištění, bylo by vhodné, aby její výrobce nebo zdravotní pojišťovna iniciovali správní řízení u Státního ústavu pro kontrolu léčiv ve věci stanovení výše a podmínek úhrady této pilulky. Stejně tak nejsou hrazeny testy na pohlavně přenosné choroby v případech sexuálního násilí.

- Je obrovský nedostatek dětských klinických psychologů a znalců v oboru dětské psychiatrie a psychologie. To je dáno také systémem vzdělávání, kdy je velmi složité stát se klinickým psychologem. Také je sporná kvalita soudních znalců, kdy tyto mnohdy nejsou schopni obhájit své závěry u soudu. Také zoufale chybí dětské gynekologové.

Doporučení: Řešením je systémově podpořit specializaci na dětskou gynekologii a dětskou klinickou psychologii v rámci lékařského vzdělávání.

- Byl vysloven apel na urychlený podpis a ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulské úmluvy) Českou republikou jako dalšího podpůrného nástroje na zlepšení pomoci obětem genderově podmíněného násilí.

Doporučení: Podpora podpisu Úmluvy všemi rezorty směřovaná na Ministerstvo spravedlnosti.

Formulovaná doporučení by následně měla být využita jednotlivými rezorty. Konkrétní podněty vzešlé z mezioborového setkání jsme adresovali Ministerstvu zdravotnictví a Výboru pro prevenci domácího násilí, které jsme vyzvali k aktivní účasti v oblasti zlepšení postavení obětí sexuálního násilí.

Jitka Poláková

proFem – Konzultační středisko pro ženské projekty, o.p.s.
Plzeňská 66
Praha 5